

gospodarske, obrtniške in národne.

Izhajajo vsak petek ter stanejo v tiskarni prejemane za celo leto 6 kron, za pol leta 3 krone in za četrť leta 1 krono 50 vin., — po pošti prejemane pa za celo leto 7 kron, za pol leta 3 krone 50 vin., za četrť leta 1 krona 80 vin. — Za prinašanje na dom v Ljubljani se plača na leto 80 vin. Naročnino prejema upravništvo v Blasnikovi tiskarni. — Oglase (insertate) vzprejmlje upravništvo, in se plača za vsako vrsto za enkrat 16 vin., za dvakrat 24 vin., za trikrat 30 vin. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu „Novic“.

V Ljubljani 30. avgusta 1901.

Politični oddelek.

Lažnjiva modernost.

Nekoliko let je tega, kar so se začeli oglašati pravični glasovi zoper takozvano puhlo rodoljubje. V našem javnem življenju bilo je sila ljudi, ki so smatrali za velikansko zaslugo že to, da so Slovenci, in da se držijo slovenstva. Smatrali so se za slovenske patrijote in kot taki hoteli so v javnem življenju veliko veljati; zadovoljevali so se s tem, da so se priznavali za Slovence, kar pa ni bilo nikaka zasluga, drugače pa z nobeno rečjo niso pripomogli k uspehu političnega, gospodarskega in kulturnega življenja naroda slovenskega.

Prve pritožbe zoper slično vrsto rodoljubov so se oglasile iz odkritosrčno narodnih krogov, katerim je te pritožbe narekovala težnja, da bi bil pojem slovenstva, pojem pripadnosti k narodu, pojem domoljubja nekaj polnega in pozitivnega, nekaj, kar bi napolnjevalo celo dušo človekovo ter navdajalo vse pojave njegovega življenja.

Toda to iz domoljubja izvirajoče prizadevanje je naletelo na odpor pri onih, kojim so vzneseni pojmi o slovenstvu in o narodnih dolžnostih tuji in brezpomembni. Z vso silo svojega zasmehovanja in svojega gladijatorstva napadli so vse te pojave in težnje, da jih spravijo ob veljavo. Večinoma, žalibog, se jim je to posrečilo. Našli so se ljudje slabotnih duš, brezbržni in slabi, ki govoreč s posnetim preziranjem o domoljubih so se pod plaščem govorila o modernosti ali katoličanstvu umikali iz vsega aktivnega slovenskega življenja, umikali so se vsem skupnim težnjam za smotre celote, ter so živeli le za svoje specifične ideale in ostajali narodnosti le v toliko, da so kje v zatemneli pisarni indifirentnega društva filistrov zapisali k svojemu imenu drobno opombo: „materinski jezik slovenski“.

In tako se imamo zahvaliti nekaterim prepametnim možganom, imamo se zahvaliti sistematičnim napadom

raznih „modernih“ socijalističnih in katoliških strank, da smo zagazili, da preti velika nevarnost oškodovati najvišje, zraven tudi najdražje naše premoženje. Te nevarnosti je vsa atmosfera polna in bati se je, da požene ta lažnjiva modernost kali, da se pohrume slabotnih ali nezrelih organizmov, in da bi v njih pričele svoje delo, opravilo uničevanja.

Žalibog, da osobito v duših nezrelih, mladih ljudi to opazujem. To je v jednem delu našega dijaštva, in našega mladega delavskega in obrtniškega naraščaja. Najbolj se to vidi na dijaštvu. Le sem ter tja se še zglašuje dijak, toda nihče ne zaznava, da bi tu bilo na stotine mladih, krepkih ljudi, katerih srca utripajo za novo, rodovito prihodnje življenje. Pri dijaštvu je največ razsajala ta kuga, deloma je vpliv kozmopolitične filozofije, deloma stroga katoliškega torej tudi kozmopolitičnega prepričanja. Te kozmopolitične struje so odtegnile mnogo dijaštva narodnim idealom.

In kako je z našo delavsko in obrtniško mladino, katera ima za seboj šolo socijalistične izgoje bodi ta že demokratična ali krščanska. Popolna puščava, v kolikor se more človeško bitje v puščavo premeniti.

Na vse to smo do sedaj pri nas nagledali čisto mirno in ravnodušno. Razun nekaterih teoretičnih časnikarskih pritožb pustili smo trditev, da je narodnost in da je domoljubje nemoderno, zastarelo in smešno. Pustili smo, da je naša mladina zavživala ta strup, pustili smo, da so ta položaj izkoriščali neznačajni ljudje.

In še le, ko nam je zopet enkrat v glavo prišlo, da pogledamo nekoliko čez mejo k drugim narodom, zagledali smo, kako se veliki in močni narodi krepko in pogumno borijo zoper zavrata sovražnika kozmopolitizma, zagledali smo, s kakim navdušenjem in prepričanjem branijo bivstvo svojega naroda nedotakljivost njegove posesti celote svoje domovine. In to vidimo pri narodih močnih, velikih, ki imajo za seboj stoletja neprestanega razvoja. Vidimo, da se cela Francija — dežela, v kateri zajemajo naši modernisti modernost —

pod zastavo nacijonalizma bori za domovino, za republiko, za obstanek naroda proti zverinam kozmopolitizma.

Tudi mi imamo domovino, ki je naša, tudi mi imamo državnotvorno idejo, tudi mi smo narod z močno individualetom. In danes je skrajni čas, da zapustimo dosedanjo brezbriznost in počasnost, danes je skrajni čas, da vzdignjemo zopet visoko zastavo slovenskega nacijonalizma.

Naša domovina, naša narodnost in misel naše državne samostalnosti, ta troedina skupina bliščečih idealov mora postati zopet naša strast in naša ljubezen. Mora se globoko vsesati v naša bitja. Krepko mora biti z vsakim utripljajem naših src. Z močnim, žgečim ognjem mora razgrevati vsak naš gibljaj. Pri tem je lahko vsak dober katoličan in tudi gospodarske težnje socijalistov lahko zastopa.

Domoljubje, polno navdušenja, požrtvovalnosti in činov bodi naša plemenitost, hvaležnost naroda bodi nam čez vse rede, častne priimke in premoženje. Naše narodno življenje bodi razvneto z ljubeznijo do sebe in strastje do naše narodne individualnosti; naša narodna borba bodi obrnjena proti vsem, ki niso vseskoz narodni, z enako mržjo bodimo navzeti proti vsem breznarodnim, mejnarodnim elementom katerekoli barve, z dejansko in brezobzirno mržnjo. Napovejmo boj vsem hlapcem našemu nacijonalizmu sovražnih stremljenj, zavrtnikom in zani-karnežem. S strastjo in ljubeznijo pojdemo v boj — in zmagal bo zopet slovenski nacijonalizem, ki pozna le jedno samo zastavo, to je slovenska trobojnica.

Shod štajerskih slovenskih zaupnikov v Mariboru.

V četrtek, dne 22. avgusta, se je vršil v Mariboru shod zaupnikov, ki so ga sklicali štajerski slovenski deželni poslanci. Shoda se je udeležilo kacic 300 zaupnikov. Predsedoval je dr. Sernec. Poročali so poslanci Robič, dr. Rosina in dr. Dečko. Sklenjene so bile naslednje resolucije:

1. da shod z ozirom na razmere, vladajoče v Gradcu v deželnem zastopu in pri deželni vladi, skrajno protivne slovenskemu narodu, odobrava abstinenco slovenskih deželnih poslancev štajerskih ter jim prepušča, da tudi v bodoče uravnajo po vsakokratnih razmerah svoje postopanje;

2. da protestuje proti temu, da porablja deželni zbor deželna sredstva enostranski za gospodarsko in kulturno korist nemških sodeželanov, prikrajšuje pa slovenske sodeželane v gospodarskem oziru ter odreka istim pripomočke za vsak kulturni napredek;

3. da protestira zoper sklepe, s katerimi se deželni dohodki porabljajo v podpiranje germanizatoričnih ter nemško-nacijonalnih namenov in društev kakor: Südmark, Schulverein, Studentenheim itd.

4. da protestuje zoper sklep deželnega zbora, vsled katerega se naj že sam na sebi kmetskemu prebivalstvu

krivični volilni red za okrajne zastope spremeni tako, da bi se izročila vsa moč meščanskemu življu.

Slovenski zaupniki izjavljajo, da se slovenski narod na Štajerskem ne čuti varnega v svojem obstanku, dokler ne doseže za Spodnje-Štajersko avtonomije v tem, da se administrativno loči od nemške Štajerske, da se uvede v deželnem zboru v narodnih zadevah kurijalno zborovanje, da se loči deželni šolski svet v dve sekciji — nemško in slovensko — kateri samostojno opravlja te agende slovenskih oziroma nemških šol, da se nadzorstvo slovenskih šol izroči deželnemu šolskemu nadzorniku slovenske narodnosti, da se po primerni spremembi deželnega volilnega reda in deželnega reda zagotovi slovenskemu narodu primerno zastopstvo v deželnem zboru in deželnem odboru.

Slovenski zaupniki zahtevajo nadalje, da se osnuje zadostno število slovenskih kmetijskih, meščanskih in drugih strokovnih šol, kakoršnih je nemških na Štajerskem v izobilju.

Slovenski zaupniki pozivljajo svoje zastopnike, da skušajo z vsemi sredstvi doseči izpolnitev teh narodnih zahtev. Ob enem izjavljajo, da pričakujejo od vsake pravične vlade, da se podpirajo, oziroma izvršijo zgoraj navedene zahteve slovenskega naroda, — da bode vlada nastavljala na Spodnjem Štajerskem — katero je sedaj domena protežiranih nemških uradnikov — slovenske uradnike — ter da ne bode predlagala v sankcijo deželnih zakonov, ki žalijo slovenski narod, ali so naperjeni proti njegovim interesom ali njegovemu obstanku.

O vseh teh resolucijah se je glasovalo skupno, ne posamično.

Na predlog gosp. Baša je bila sprejeta še resolucija, naj bi se državni poslanci zjedini in zlasti pri proračunu in pri nagodbi z Ogrsko jednotno postopali.

Politični pregled.

Notranji položaj. — Te dni je vlada razpustila deželni zbor češki in razpisala nove volitve, ki se bodo vršile že v najkrajšem času. Zgodilo se je to po dolгих pogajanjih in sicer v namen, da bi se omogočilo sklicanje državnega zbora v mesecu novembru. Državni zbor bo po zadnjih dispozicijah zboroval od meseca novembra pa tako do konca meseca februarja. Na Češkem je pričakovati pri deželnozbornih volitvah hud boj, ker se ni dosegel kompromis mej Mladočehi na jedni strani in mej Staročehi in agrarci na drugi strani.

Ogrska. — Takoimenovana liberalna stranka je s Szilagyjem izgubila svojo prvo glavo. Stranka podpira sicer sedanjega ministrskega predsednika Szella, smatra ga pa za svojega nasprotnika in bi se ga rada odkrižala. V to svrhu hoče zopet vzdigniti na čit nekdanjega ministrskega predsednika Szella in ta je tudi že izjavil, da je pripravljen, se povrniti v javno življenje.

Balkanska zveza. — Nemški in madjarski politiki so zelo v skrbeh zaradi balkanskih držav. Mori jih skrb, kaj nastane iz tega, da se je Rusiji po tolikih letih posrečilo ustvariti nekako balkansko zvezo, namreč zvezo mej Srbijo, Bolgarsko in Črno goro, katera zveza stoji pod pokroviteljstvom Rusije in je seveda naperjena zoper avstrijske aspiracije na Balkanu. Zdaj poročajo nemški listi, da začne Rusija